

HOE MENEER PRINS ZIJN GEDACHTEN KWIJTRAAKTE

VERHALEN UIT DE SPREEKKAMER
VAN DE NEUROPSYCHOLOOG

*Helen Anema, Esther van den Berg, Sarai Boelema,
Annelies Buhrmann, Irene Huenges Wajer, Josje Kal,
Mariska Mantione, Carla Ruis, Haike van Stralen,
Kim Verweij, Martine van Zandvoort*

Boom

© 2022 Helen Anema, Esther van den Berg, Sarai Boelema, Annelies Buhrmann, Irene Huenges Wajer, Josje Kal, Mariska Mantione, Carla Ruis, Haike van Stralen, Kim Verweij, Martine van Zandvoort, p/a Boom uitgevers Amsterdam

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 j° Besluit van 27 november 2002, Stb. 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprerecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprerecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van de illustraties en de artikelen volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Verzorging omslag: Bureau Blikgoed
Opmaak binnenwerk: ZetSpiegel, Best

ISBN 9789024446285

NUR 770

www.boompsychologie.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Inhoud

Voorwoord	7
1	11
Ik zie ze vliegen <i>Helen Anema</i>	
2	29
De juiste weg vinden <i>Kim Verweij</i>	
3	41
De man die vergat hoe hij moest lopen <i>Mariska Mantione</i>	
4	57
Verbroken verbinding <i>Annelies Buhrmann</i>	

5	73
Genieten zonder woorden	
<i>Esther van den Berg</i>	
6	89
Alles lijkt nep	
<i>Martine van Zandvoort</i>	
7	103
Alleen een hoofdgerecht	
<i>Carla Ruis</i>	
8	117
Hoe meneer Prins zijn gedachten kwijtraakte	
<i>Sarai Boelema</i>	
9	135
Slapen doe je maar als je dood bent	
<i>Josje Kal</i>	
10	155
Door het oog van de naald	
<i>Irene Huenges Wajer</i>	
11	173
Het monster in mij	
<i>Haike van Stralen</i>	

Voorwoord

Dit boek vertelt over meneer Prins, die steeds meer gedachten kwijtraakte. Over Lizzy, voor wie de wereld ineens veranderde in plastic. Over Janice, die na haar beroerte soms ineens, zonder reden, in woede ontstak. En over Anja, die altijd haar woordje klaar had, maar nu de grip op de taal had verloren. Een bloemlezing van wonderbaarlijke verhalen uit de spreekkamer van de klinisch neuropsycholoog. Over heel gewone mensen, met bijzondere verhalen, bij wie om welke reden dan ook de vanzelfsprekendheid van een goed functionerend stel hersenen verdwenen is.

Onze hersenen zitten fantastisch in elkaar. Het is een complex systeem van functies die via netwerken met elkaar samenhangen. Veel vakgebieden houden zich met de hersenen bezig. De klini-

sche neuropsychologie is een wetenschap waarin specifiek de relatie tussen hersenen en gedrag onderzocht wordt. Het bestuderen van deze relatie is al fascinerend bij ‘gezonde’ mensen, meer nog leren we van patiënten bij wie de werking van de hersenen veranderd is. Wanneer de ontwikkeling anders loopt of de hersenen op latere leeftijd beschadigd raken door een plotselinge gebeurtenis zoals een hersenbloeding, of juist door een sluipende ziekte zoals dementie, heeft dit een effect op ons denken, ons gedrag en soms ook op ons karakter. We kunnen de hersenen vergelijken met een strak geweven tapijt, voorzien van ingewikkelde patronen. Bij een hersenbeschadiging raken er draadjes los en ontstaan er rafels. Die kunnen een klein effect hebben, waar goed mee te leven valt, maar de rafels kunnen ook het begin zijn van een steeds verdere uiteenrafeling.

In *Hoe meneer Prins zijn gedachten kwijtraakte* willen we u meenemen in wat hersenletsel kan betekenen voor patiënten en hun naasten, welke worstelingen zij doormaken maar vooral ook hoe groot hun veerkracht kan zijn. Als klinisch neuropsychologen onderzoeken we samen met patiënten hoe hun gedrag onder invloed staat van de hersenen. We proberen gedrag te ontrafelen, om zo klachten te begrijpen en patiënten en hun naasten beter te kunnen helpen.

Ons auteursteam bestaat uit elf bevlogen klinisch neuropsychologen. Wij zijn met elkaar verbonden door een toewijding aan ons vak. We bespreken samen patiënten met ingewikkelde ziektebeelden of klachtenpresentaties, delen twijfels, steunen elkaar bij heftige verhalen, maar vierten ook successen. In elkaar herkennen we de verwondering over de werking van de hersenen en nieuwsgierigheid naar iedere patiënt die we tegenkomen. Al weten we inmiddels veel over de relatie tussen hersenen en gedrag, iedere

patiënt is uniek. We worden steeds weer geraakt door het verhaal dat de patiënt ons vertelt. In *Hoe meneer Prins zijn gedachten kwijtraakte* nemen we u mee onze spreekkamer in, voor een kijkje over onze schouders. Daar komt u wonderlijke verhalen tegen, maar mogelijk ook herkenbare ervaringen uit het eigen leven.

Dit boek is een verzameling van waargebeurde verhalen van echte mensen. Sommige hoofdstukken zijn gebaseerd op het verhaal van één persoon in het bijzonder. Voor deze hoofdstukken geldt dat de patiënt toestemming heeft gegeven om zijn of haar verhaal in dit boek te beschrijven. In andere hoofdstukken zijn verschillende verhalen uit onze spreekkamer samengevoegd tot één verhaal. Overal is persoonlijke informatie aangepast om de privacy te waarborgen. We zijn onze patiënten en hun naasten dankbaar voor hun openheid in onze gesprekken, het vertrouwen dat zij ons hebben gegeven bij het delen van persoonlijke verhalen en hun betrokkenheid in het meelesen. Zonder hen zou dit boek er nooit zijn gekomen.

Wij hebben met veel enthousiasme aan dit project gewerkt, onze verhalen met elkaar gedeeld, en we zijn trots op ons vak. Wij wensen u de verwondering toe die wij zelf keer op keer weer mogen beleven.

10 januari 2022

Helen Anema, Esther van den Berg, Sarai Boelema, Annelies Buhmann, Irene Huenges Wajer, Josje Kal, Mariska Mantione, Carla Ruis, Haike van Stralen, Kim Verweij, Martine van Zandvoort

|

Ik zie ze vliegen

Helen Anema

‘Wees niet te streng voor jezelf’, zeg ik. Als ik Marieke bemoedigend aankijk, slaat ze haar ogen neer. Ze heeft vanochtend voor het eerst sinds maanden een rondje buiten gelopen. Nu wil ze niets liever dan slapen. Marieke, achtendertig jaar oud, heeft driekwart jaar geleden hersenschade opgelopen door een herseninfarct. Een bloedpropje blokkeerde een bloedvat in de hersenen. Sindsdien sloot ze zichzelf thuis op, waren haar gordijnen altijd dicht en durfde ze niet meer naar buiten. Ze zag dingen en twijfelde of die er wel echt waren. Het was alsof de hele wereld in één keer haar hoofd binnenkwam. Een continue stroom van licht en geluid waar ze maar geen grip op kreeg. De helft van haar lichaam was gevoelloos geworden. Ze kreeg sombere gedachten en vroeg